P. III. 16342

Anul I, Nr. 1 Joi 14 Noemvrie 1935-1936

1-2

Sfarmă-piatră

III.-IV. 11170 P.

Director: Al. Gregorian ▮ Redacția și Ad-ția: Str. Agricultori, 45 ▮ Telefon 3.76.05

Contramandarea revoluției: Se predau Rașii...

Lei 6

Sfarmă-Piatră

In plăsmuirile basmelor noastre, forțele naturii își au personificările lor mitice: Gerilă, Strâmbă-Lemne, Setilă, Sfarmă-Piatră. Sânt stihiile lumii, pe care fantazia populară le dăltuește în chipuri de uriași, — puternici, haini și distrugători. Ei sânt forțe elementare în deslănțuire oarbă. Energii covârșitoare, ce vor să se mistue ori cum. Câtă vreme un principiu constructiv și ordonator nu le atribue un scop, Gerilă înghează apele numai ca să-și exercite puterea, Strâmbă-Lemne schilodește codrii fiindcă n'are ce face, Setilă înghite fluviile fără rost, iar Sfarmă-Piatră dărâmă munții în mare fiindcă trebuie să-și miște mușchii. Singur prințul basmului le dă un scop: Făt-Frumos care e principiul formal, constructiv și ordonator al lumii. El înfrânge rând pe rând uriașii, îi subordonează marei sale acțiuni și-i dă fiecăruia un rol în sublima aventură a eliberării Fetei de Împărat. Astfel în serviciu comandat, Gerilă face pod de ghiață peste fluvii ca să treacă prințul basmului, Strâmbă-Lemne smulge codrii ca să netezească drumul, Setilă soarbe mările și Sfarmă Piatră prăvălește munții în acelaș scop: forțele oarbe s'au ordonat sub aceeaș poruncă; pornirea lor spre distrugere capătă un sens constructiv.

SFARMA-PIATRA al nostru apare nu ca o forță oarbă, ci ca o forță în serviciu comandat. El se subjugă de bună voie prințului vremii noastre: naționalismul.

Căci există, slavă Domnului, un Făt Frumos, care vrea să-și recucerească o Cosânzeană batjocorită de smei: Țara Românească! El e pe drum, în sublima-i aventură. Așa cum l-au visat milioanele de țărani flămânzi. Așa cum l-au conceput cărturarii chinuiți de soarta nației lor. El este energie constructivă în desfășurare. Marșul eroic nu s'a terminat. Până la castelul smeilor hâpsâni e cale lungă. Piedici stau deacurmezișul: gerul indiferenței idioate, seceta entusiasmelor mari, codrii tâlharilor, munții de aur ai vrăjmașului. Prințul marei vedenii va să-și subjuge rând pe rând stihiile dezordonate ce zac, oarbe, în sânul acestui neam și să le rânduiască în slujba unicei sale acțiuni. Ordinea împotriva haosului, paloș în mâna lașului, visionari în locul mercenarilor, muncenii împotriva trântorilor, viteji împotriva trădătorilor, chiot necheat împotriva bocetelor, fulgerul superbei construcții în zarea mohorîtă de duhul pustiei.

SFARMA-PIATRA are, deci un crez categoric, intransigent, de flacără. Brațul lui va spulbera șandramale, pe care naivii le cred temple și pe care escrocii le dau drept eterne. El va dărâma munții nu din pofta distrugerii, ci pentru a tăia blocurile viitoarei construcții românești. El va netezi calea celui care vine, care trebue să vină. Căci un neam nu poate trăi fără un ideal, iar un ideal mai mare și mai sfânt decât naționalismul nu există în vremea de față.

El se-va lupta cu zmeii pistruiați cari sângeră cu ghiarele lor Cosânzeana inimilor noastre românești. El se va lupta cu singile smeilor. Știm: zgripțorii sabăsgoimi îi vor rânji de după zăplazul stăpânilor; cotoroanțele democratice îi vor moșmondi blesteme; strigoii francmasoneriei îi vor lega păinjenișuri de călcâie; vârcolacii mâncători de aur ai bolșevismului îl vor pândi cu revolvere; căpcăunii vistieriei se vor canaliza împotriva lui.

SFARMA-PIATRA nu se poate intimida. El e cuget drept în brațul drept. Intr'o vreme când critica a ajuns șantaj, demnitatea o reptilă, cinstea o prostie și pofta de distrugere o anarhie, el își va face din critică o judecată, din demnitate un blazon, din cinste platoșă, din pumn unealta construcției ce trebuie să strălucească cu turnul în vârful Statului.

SFARMA-PIATRA e în slujba lui Făt-Frumos. Dar Făt-Frumos, măcar că e din lacrima seculară a neamului acestuia, e plin și el de paraziți. Icoanele, ori cât de venerate, au uneori ploșnițe în lemnul sfânt. Idealurile, nici ele nu scapă totdeauna de păduchi. Există, da, paraziți în aripile naționalismului de azi. Blestematul duh al uricіunii îl bântuie și pe el. Ce impresie v'ar face vulturul care, ridicat în slavă, ar sta să se scarpine de purici? Aceeași impresie ne-o face nouă naționalismul nevoit să poarte în fulgii de aur ai marilor avânturi, buboaie și păduchi. Ii suntem prea evlavioși închinători ca să tolerăm această pângărire. Prințul vremii noastre va trebui deparazitat. Sfarmă-Piatră va strivi fără îndurare căpușele naționalismului...

SFARMA-PIATRA... Poporul nostru te-a plăsmuit simbol răzbunător din chinul sugrumat al veacurilor. Ți-a pus fulgerul furtunilor în sânge și cremenea trăsnetelor în pumn. Te-a văzut sdrobind munții în pulbere sub călcâie și prăvălind în mare căpățânile gigantice ale piscurilor. Dar fruntea ți-a luminat-o cu raza înțelepciunii, ca furia ta de uriaș să nu fie zadarnică și fără sens. Forță deslănțuită în slujba unui principiu constructiv, — așa te-a conceput poporul nostru, când te-a rupt din visul durerii și te-a proectat, stihie în ordinea morală a lumii. Fii tu simbolul de cremene al unei generații, peste care își fulgeră paloșul Prințul marei vedenii!

JUVENAL

LA IARMAROCUL NAȚIUNEI

Ediției pe anul în curs a **Istoriei Hieroglifice** a Româniel, i s'a dat drumul. S'a deschis parlamentul! Din incinta lui, vreme de un an, istoria țărei acesteia, ca în cartea lui Cantemir, se va scrie din nou, cu animale.

Urmașii români ai lui Rousseau (părintele democrației generale), parlamentarii lui Guță, Mihalache, Lupu, ca și cei ai nimănui, au fost de ani de zile obiectul celor mai joase invective. Printre altele, li se atrăgea atenția că nu-s parlamentari deloc. E

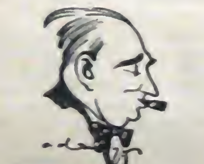

punctul unde trebue să-i apărăm. Parlamentul român este începutul și sfârșitul parlamentarismului. Să ne slăbească Englezii cu acele **Magna Charta, Petition of Rights, Habeas Corpus** și magnificul **Westminster** din care ar deriva tot constituționalismul planetei. Au trebuit să fie Chinezi, nu numai de fapt dar și din punct de vedere constituțional, bărbații aceia care s'au constituit acum vreo 15 ani la Peking în delegație, și au venit la Londra ca să roage, în numele

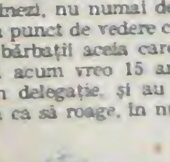

lui Confucius, pe marele Asquith să le trimeată în China o mână de liberali englezi ca să le facă și lor un parlament.

Incă de pe atunci, dar mai ales acuma, Chinezii aceia ar fi făcut mult mai bine să se oprească la București. Dacă e adevărat că susnumitul Rousseau e părintele democrației parlamentare — e drept, în cota parte cu Oman, pe care mărturisește singur că pururi îi va purta cu sine — atunci parlamentarii români sunt descendenții lui cei mai autentici, fiindcă în toate chipurile, dar mai ales pe calea labelor, ei reprezintă întoarcerea omului nu numai la regula Contractului social, dar întoarcerea omului, francă, pitorească, absolută, la natură.

Recunoaștem că osârdii de un veac și mai bine i-au trebuit parlamentului român ca să bată, de pildă pe Englezi și să ajungă la o etapă ce depășește chiar intențiile cele mai democrate ale ideologului dela Hermitage.

Când în Noembrie 1931 se deschidea la București prima Obștească Adunare, ca peste trei-

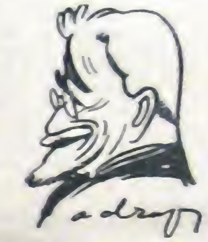

zeci de ani, dând mâna cu Adunarea dela Iași, să producă primul parlament integral român, era vorba de **națiune**, de unirea tuturor fraților, de luptă dârză a „Românilor de pretutindeni" împotriva protectoratelor, capitulațiilor și dominațiilor.

O flacără suia pe atunci din cronici și ardea vâlvătae în urna votului obștesc. Incinta adunărilor era o Aulă Națională, cu tot conținutul sacru al acestei idei

în inima Heliazilor și Kogălnicenilor, cu acustica proaspătă a luptelor de neam în pereții care se împlineau cu ai țărei.

Ah, pe atunci se ardea în piața Regulamente Organice, azi numai se vorbește în parlament de diverse părți organice; urma dacă mai există, cel mult se fură; hronicul moldo-valah e codul iudeo-masonic; rasă amplă de bărbați români, a kogălniceanului e „cele două coloane vertebrale prin care respiră creerul unei națiuni", singura legătură cu trecutul a rămas o interjecție turcească, iar patria-mumă de odinioară e, dela înălțimea tribunei, o simplă înjurătură de mamă.

Dacă ne gândim totuși că la [illegible] America lui Tocqueville se mișca în parlamentarism democrat, iar Europa la 1848, pentru-ca abia în 1867 să apară ideologia de ghetto a unui evreu refugiat la Londra, înțelegem că saltul în ideologie al parlamentarismului român a fost vertiginos! Nu vom spune că tocmai de aceia el și-a

frânt gâtul. Dar vom admite că niciodată cele patru cincimi ale prostiei umane, care constitue totdeauna puterea parlamentară a stângei, n'au sbierat cu mai mult împet ca în această „perioadă a țipătului" românesc — din fraza lui De Monzie, cu care ne-a dăruit în ultimii 15 ani de zile Karl Marx cu toți avortonii lui români întru democrație.

Parlamentul, oricât de majoritar ar fi, rămâne o minoritate infimă față de poporul dela care, în principiu, emană. Aceasta face probabil chiar pe Rousseau să creadă în cartea 3-a a **Contractului** său, că o democrație în adevăratul înțeles al cuvântului e o imposibilitate, guvernarea directă prin popor ajungând complet deformată în parlamentul chiar cel mai sincer reprezentativ. „Numai un popor de zei, spune dânsul, s'ar putea guverna democratic. Pe când o guvernare așa de perfectă nu convine oamenilor".

Se poate însă un parlament apropia de popor, redeveni iar poporul, numai prin reintrarea lui pe axa vitală a acestui popor, în loc de **deformare prin idei, conformarea lui cu ființa națională** a poporului. E ceeace nu s'a înțeles în țările democrate, ceeace s'a uitat mai ales așa de repede la noi, unde un trecut recent naționalist, al lui Bărnuțiu, Eminescu, Kogălniceanu, cu un clocotitoare de vervă împotriva „pă-

turei dominante" sau „păturei suprapuse", învăța că singura reprezentare a unui popor [illegible] de conținut și prin aceasta [illegible], [illegible] din [illegible], e reprezentarea naționalistă.

Aruncat de pe singura pârghie se sprijin, în stului fără conținut — fără Dumnezeu, fără patrie, fără familie și tron — al democratismului [illegible] și [illegible], parlamentarismul nostru, cu oa-meni recent urcați din alfabet și din epilepsia electoralului, a însemnat cel mai caraghios **delirium tremens** din câte au amețit vreodată o societate omenească, un dans al sfântului Vitus bătăt din genunchii intelectuali ai demagogilor și injectat cu apoplexiile diverșilor doctori.

Peste „poporul de zei" al visionarului francez, parlamentarismul nostru a trecut cu iuțeala începătorului și a realizat o perfectă democrație la capătul opus, la celălalt Olimp, în desăvârșita animalitate.

Ce poftă nu intră în vacanța de creer a deputatului român, ce turpitudine nu-i agită mădularele, ce trădare nu-l pasionează? Toate târgurile, toate traficurile de influență, toate măsluirile de legi, toate dezarmările de țară, toate vinderile la streini au loc între două citate din constituție și o înjurătură, la acest iarmaroc al cornutelor. Parnas al patrupedelor legiuitoare, prezidate din

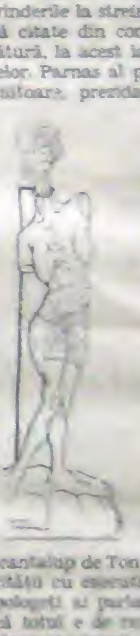

vârfuri de cantalup de Tony [illegible] al complicității cu executivul.

Spun apologeții ai parlamentarismului că totul e de rectificat. Că și parlamentarismul românesc, cu înlăturarea greșelilor de amixtiune executivă, ar putea da adunări cel puțin ca cele engleze. E trist că nu putem avea nici această amăgire. Parlamentarismul românesc a mers așa de triumfal spre realizările din el că a dat nu numai un anume tip de politică românească, dar, din memorie un nou tip românesc. Caragiale l-a schițat. Democrația l-a desăvârșit. E greu, românește, să lupți și cu Caragiale și cu democrația.

Nu, democrația trebue smulsă din rădăcini de pe un pământ pe care a sosit ca [illegible] și [illegible]. In [illegible] acestuia s'a [illegible] al [illegible].

Umbrăți-i [illegible] de acum înainte, [illegible] care era [illegible] de [illegible] cel mai mare [illegible]?

Dragoș Protopopescu

RECEPȚIA DELA MILIARDARI

Intr'o puternică atmosferă proletariană s'au serbat 18 ani de egalitate socială

Ca un amic ce sunt, vorba lui Nenea Zaharia Trahanache, al marei prefaceri sociale dela răsărit, am fost și eu invitat firește deunăzi la recepția dela *Clubul Miliardarilor* — unde, subt un anumit raport n'ar fi fost tocmai locul meu — dar unde se sărbătoria a 18-a aniversare a implinirei dogmelor egalitare pe pământ.

Clubul miliardarilor, cum vă spun, a fost singurul loc care s'a părut a fi indicat pentru această solemnitate intransigent proletariană. Nu mai insist însă ca să nu se creadă cumva, că am ceva de zis împotriva acestei delicate atenții pe care d. Ostrowski a avut-o pentru mujicii ruși pe cari — într'un impecabil frac, desigur — îi reprezenta. Am petrecut acolo o seară adorabilă așa încât vă pot spune, cu riscul de a fi arestat mâine, pentru comunismul meu de azi, că niciodată nu s'a petrecut în retrograda noastră țară burgheză, mai delicios și mai din plin, mai pur și mai convins în acelaș timp ca în această insulă proletariană dela „Miliardari".

A fost acolo o cucernică aducere aminte a atâtor ani de ideal... Și, mai întâi de toate, e bine să spun că totul a fost revoluționar în această frățească și imensă agapă. Ca o invenție fericită, pocnetele mitralierelor de acum 18 ani subt zidurile Kremlinului, au fost evocate cu o fantezie care a răpit admirația tuturor, de adevăratele explozii pe care le făceau sticlele de șampanie destupate subt vastele cupole, unde, de altfel, nimeni nu cădea, decât acela cari suportând prea puțin această băutură proletariană se dovediau totdeodată neevitabil de inapți pentru noul regim. Dar spre sfârșit totul a fost pus la punct. Căci dacă s'au remarcat câteva sărituri în [illegible], ca o reminiscență [illegible] a vechilor forme de viață, [illegible] mai înaintate ale nopții [illegible] de șampanie) și-au împlinit opera lor misionară căci toate [illegible] cel puțin spre dimineață erau convertite și roșii ca cel mai bolșevic drapel.

BEȚI DINTRE ACEȘTIA TOȚI...

Dar a fost aproape emoționant [illegible] mai ales începutul festinului... Când a fost să ciocnească, primul paharul, — pentru prosperitatea proletariatului — D. Ostrowski a apărut în chip de Iisus Christos, puțin cam laic, dar așa cum cer noulle legiuri, și a întins convivilor cupa lui de nectar cu aceste sentențioase vorbe:

— *Beți dintru acesta toți (ceeace toți au făcut); acesta este sângele LOR, carele pentru.., noi s'a vărsat.., și (mai încet puțin) să nu mai vorbim de iertarea păcatelor...*

E drept că unii — cari pretindeau că ar avea conștiință — au găsit puțin inoportună această improvizație a camaradului Osstrowski și au îndepărtat dela gură un minut cupa boagtă în ultari.. Dar elixirul care e internațional — cum se și cuvenia la o asemenea festivitate — trebuia să fie și de data asta mai tare, cu atât mai mult cu cât se și alesese chiar o marcă de toată încrederea...

OSPATARIA PROLETARIANA

Trecându-se așa dar ușor și peste acest mic incident spiritual, invitații au fost poftiți cordial la ospătăria proletariană...... Ospătăria porletariană, sic! El, e onest din partea mea să vă spun: nu seamănă cu nimic din ce-am văzut până azi! Și să poftească cineva să mai spună un cuvânt... Țăranul român nici nu gustă — e chiar cuvântul — din fericirea mujicului rus.

Ce icre moi! Eu, care — în Stat burghez — nu le gust nici măcar odată pe an (cu tot salariul meu dela *Porunca Vremii* și dela *Sfarmă-Piatră*), a trebuit, cum vă spun, să vin la Revoluție, ca să-mi dau seama... Mă rog, sunt delicioase! Și dacă n'ar fi făcut decât atâta doctrina materialismului istoric — eu îndrăznesc să zic că tot e ceva!

Dar n'a fost numai atât! Și eu nu vă pot da o idee d-voastră cari nu sunteți proletari și care n'ați fost la d. Osstrowski... Ce că vă spun într'adevăr de fructele con'ite, care înnotau într'o bae multicoloră de lumini, cum aș avea cruzimea să trec pe la nas mirosuri de maioneze sau de fazani cari sboară prin toate castroanele sovietice, de când cu Revoluția, cum știți — (sboară, dar mi se pare că se opresc la d. Osstrowski).

Excesul lor însă — cum a fost făcut atent d. Kalman Blumenfeld care lingea toate farfuriile — excesul lor poate să fie pernicios...

Și numai astfel îmi explic deci unii Ruși, cu stomacul prea revoluționar, apar în fotografii cu burțile lipite de șira spinării — iar proștii de la noi își închipue că aceștia ar muri în realitate de foame!

PROLETARIATUL IN PRIMA LINIE

Pot să afirm însă că — la d. Ostrowski, cel puțin — toată lumea a apreciat fără reticențe doctrina alimentară sovietică. S'a băut și s'a mâncat pentru 18 ani de suferință. Asta nu e puțin. E drept însă că și de data asta, credincios principiilor, d. Osstrowski, a invitat la masă tot proletariatul român: d. N. Titulescu, d. Franasovici, d. Tabacovici, d. Jean Tănaș Florescu (care are cu Lenin legături indisolubile) — și alte asemenea figuri ale plebei noastre proletare.

Cronicar monden însă, n'aș putea să fiu și ar fi inutil chiar, de vreme ce există marul aviatorului Kerciu. Eu n'am recunoscut pe toată lumea — nu sunt încă introdus, în Revoluție ca să zic așa..... Firește, am recunoscut pe mulți de-ai noștri. La bucătărie de pildă, toată redacția *Cuvântului Liber*, spăla, voioasă, vesela... Intr'un alt grup, chiar la intrare, cu valeții cari mi-au luat paltonul, bastonul și bacșișul, d. Cocor, Socor sau Cosor (dela *Zorile* în sfârșit) convingea pe un important tovarăș în livrea că d. D. R. Ioanițescu nu știe nici atâta gramatică cel puțin câtă a învățat el la Academia de la Erzerum.

Pe d. Honigman însă, l-am recunoscut într'adevăr cel mai ușor după o pereche ostentativă de galoși cu care isbutise să pătrundă în salon, iar despre d. Kalman Blumenfeld v'am spus mi se pare că își făcea ca de obicei meseria, lingând pe fundul farfuriilor sovietice „doctrina" pe care o rumegă toți confrații lui dela *Adevărul*

Dar ajuns în salon — unde eu nu aveam galoși ca d. Honigman — mi-a fost mai greu să cunosc, mărturisesc! cine era, de pildă, domnul acela cu capul rotund ca un pepene galben, Rus autentic fără nicio discuție, dar care părea unul din acei „ruși albi", cum se zice, hotărîți încă să desființeze o atâta de confortabilă civilizație... Am avut un sentiment de revoltă — și era cât p'aci să fac scandal — dar bine că m'am oprit! Căci Rusul în chestiune nu era — închipuiți-vă — decât dulcele nostru ministru de interne, d. Inculeț... (Ce bine că n'am făcut scandal — nu-i așa?).

FEMEIA REVOLUȚIEI...

Dar cine era în sfârșit doamna aceia, mulată în mătăsuri albe, cu tot felul de *renard* și blănuri, plimbând un somptuos parfum, cu diamante și buchete, printre acești miliardari ai aniversării proletariene?....

Ca ea, așa, mi-am închipuit eu întotdeauna pe împărăteasa Indiilor (de pildă) sau pe mai știu eu ce regină a fierului sau a gazului metan de prin Americile celor mai adevărate și mai neverosimile povești...

Mie îmi plac cucoanele frumoase, elegante....

Doamna aceasta avea sufragiile mele, nelimitat.

Cât aș fi fost de curios s'o cunosc! Fiecare credea că mă poate lămuri fără îndoială — dar mi-ar fi fost imposibil să cred.... Până când la urmă d. Fagurman — fratele galoșilor — m'a asigurat pe cuvântul lui de onoare (și asta nu mai puteam să nu cred!) că doamna care-mi exaltase atât curiozitatea, era chiar ambasadoarea proletarelor sovietice în țară la noi....

Hmmm! Bravo, mi-am zis atunci! Bravo... Va-să-zică toate femeile bolșevice sunt obligate, prin decretul revoluționar care le-a investit cu egalitate, să poarte aceste toalete... Și perle. Și blănuri! Bravo! Acolo e de mine și cum am cultul suprem al femeeii și (deci) al frumosului, aceasta mi-a ajuns să mă convingă deplin! Din această zi, irevocabil, m'am convertit la Revoluție — cu miliardarii.

Și sunt convins că, dacă la ziuă, când ploșii miliardari cari comemorează atât de scrupulos toate aniversările desrobirii proletare ieșiau fermecați de această simpatică internațională, dacă s'ar fi făcut o anchetă printre ei, sunt sigur că nu s'ar fi găsit niciunul care să nu fie convins de foloasele Revoluției....

Toma Vlădescu

Ardealul tânăr

Transilvanism și Panromânism

Teoretizat de literații minoritari din Ardeal, unguri și sași, bucurându-se de mare actualitate după războiul strămutător de hotare, transilvanismul a ajuns subt privirile acestora o formulă creatoare de istorie. Considerând Transilvania ca un teritoriu aparte, cu fizionomia sa geografică specifică, acești teoreticieni n'au ezitat să înglobeze, subt titulatura de „transilvanism", o mare parte a manifestărilor spirituale de peste munți, cu toate diferențele dintre ele. Robi ai credinței, insuficient controlate, că acelaș peisaj cosmic determină o mentalitate omogenă, anihilând oarecum diferențele cantitative și calitative, de structură și de funcțiune, de sensibilitate și de gândire, a popoarelor conlocuitoare, au ajuns la formula transilvanismului.

In mintea teoreticienilor și a aderenților, transilvanismul este o entitate mai mult sau mai puțin neutră, care absoarbe toate caracterele specifice ale comunităților etnice din Ardeal, unificându-le arbitrar și artificial, într'un chiag uniform și cenușiu.

Pe drumul unui îndelungat proces de abstracțiune și al unei dialectici de multe ori interesate, în urma cărora concretul se usucă, acești teoreticieni constată că, deși la origine puterile cari au prezidat le geneza comunităților etnice din Transilvania sunt radical deosebite, ele se înfrățesc, grație sufluiui transilvanist, în eflorescențele lor spirituale. E curios însă cum această aspirație de înfrățire apare necesară numai după războiu.

Oricum ar privi transilvaniștii lucrurile, înclinând balanța în favorul lor sau al altora, nesocotesc un adevăr elementar: ceeace fixează peisajul, imprimându-i determinații, semnificație și valoare, este sentimentul destinului pe care sufletul anonim al unei unități etnice îi toarnă în tiparele lui. *Prin acest sentiment al destinului său istoric, sufletul anonim al unui popor își sfințește peisajul, și-l apropie, și-l anexează în mod definitiv. Numai așa, datorită acestei convețuiri, peisajul geografic ne apare concrescut și consubstanțial sufletului anonim.* Nu trebue să uităm însă că puterea primordială și transfiguratoare o are sufletul anonim.

Numai după ce sufletul și-a fixat orizontul spațial subconștient, cum i-ar spune Lucian Blaga, alegându-și un simbol spațial, într'un anumit climat cosmic, peisajul devine, dacă se poate susține, factor hotărîtor. Și atunci, primordialitatea sufletului este ineluctabilă.

Căci în cadrele aceluiași peisaj geografic diversele suflete anonime fac să înflorească așezări, rosturi și creații cu totul diferite. Exemplul peisajului transilvan, în această privință, este edificator. In acest peisaj, ochiul eliberat de prejudecăți și de interese streine, vede cu multă ușurință cum alături de străvechile rosturi românești crește, lungă și țuguiată, închisă și înaltă, rânduiala săsească, cu fața pururea întoarsă spre țara de baștină, ale cărei nostalgii gotice le mai simte și azi, după un mileniu de înstrăinare, saxonul din Ardeal. Sufletul său suspină pretutindeni după peisajul originar, după țara râului purtător de comori și povestitor de legende cu eroi și fete cu părul de aur. Transplantat în alt peisaj, sufletul său și-a adus toată zestrea de-acasă, căutând necontenit să modeleze plaiul transilvan, după cerințele lui.

Dar alături de sufletul românesc și cel saxon, în acelaș peisaj, cu tot dorul de stepă și cu tot orgoliul turanic, sălășluiește sufletul maghiar. Iată, prin urmare, adevăruri, cari sdruncină din temelii construcția șubredă a transilvanismului, atrăgându-ne atenția asupra caracterului ei utopic. Aici, mai evident decât oriunde, iese în relief rolul covârșitor pe care sufletul anonim și sentimentul destinului istoric îl au în fixarea și valorificarea peisajului. Importanța peisajului, e momentul s'o spunem răspicat, e de ordin secund.

E inutil poate să mai spunem că sufletele celor trei națiuni conlocuitoare pe plaiurile transilvane, dintre care una e determinantă, deci majoritară, iar două minoritoare, au aspirații divergente, precum divergente sunt și destinele lor. In timp ce ochii albaștri ai sasului sunt turburați de vedenii din Țara Rinului, iar sângele aprig al ungurului nechează după necuprinsurile stepei, românul crește organic, într'una cu plaiul său, în ritmul legănat al doinei și în crezul sfânt al câmpului, la orizonturile căruia pământul nuntește cu cerul. In această nuntire dela marginea plaiului, între înălțimea cerului și duhul pământului, mit păgân și mister creștin în acelaș timp, ciobanul valah de azi ca și cel de acum două mii de ani, își vede împlinit destinul său. Plaiul transilvan este cuibul călduros al nașterii lui, leagănul copilăriei și câmpul de trudă și faptă mare al bărbăției sale. De aceea el își scutură nestingherit pomul bucuriilor și tristeților sale pretutindeni, deschizându-și drumuri nouă în inima veacului. Plaiul este casa lui. De el și-a legat destinul și după el freamătă toată ființa spirituală a românului. Plaiul și munțele, izvorul și pădurea, șesurile și dealurile sunt împletite cu urzeala sufletului său. Destinul său a umplut până peste margini cuprinsurile peisajului transilvan. De aici sentimentul de certitudine colectivă și socială a românului, credința sa în veșnicia legăturii dintre plaiul transilvan și sufletul său.

Prezența sufletului său, cu multitudinara varietate de aderențe în concret, prin care a investit peisajul transilvan cu toate virtuțile sângelui și ale duhului românesc, îl va face să treacă încrezător, fredonându-și cântecul, prin umbra burgurilor și-a turnurilor gotice. El simte masivitatea prezenței sale. Și acesta e argumentul suprem împotriva transilvanismului și a revizionismului.

De altfel, este interesant de pomenit pentru lămurirea tezei noastre că o mare parte a cărților așa zise „transilvaniste" sunt populate de personagii românești, iar *acțiunea lor se brodează pe fapte și realități smulse din existența românească. Elocvente, în acest sens, sunt cărțile scriitorilor sași transilvaniști. Prezența masivă a ciobanului valah dă tonul și umple peisajul. Si apoi, dacă se poate vorbi de un transilvanism și de o istorie a lui, aceasta, după chiar mărturisirea unui scriitor maghiar, începe cu Gheorghe Coșbuc și continuă cu Octavian Goga, am spune noi, iar în proză s'a relevat prin scrisul de largă respirație al lui Ion Slavici și Agârbiceanu.*

Concluzia: nu există transilvanism. *Sau, dacă totuși voim să vorbim despre el,* ecvația lui se convertește în ecvația românismului. *Mai precis:* ecvația lui este un termen al ecvației românești.

E firesc, deci, ca între cei doi termeni, transilvanism și panromânism, pus în *frontea* [illegible] mesaj ardelean, între Budapesta și București, tânărul suflet al Ardealului, eroic, creștin și naționalist până în rărunchi, să aleagă pe cel *din urmă, care întrupează, în armura unei singure [illegible], marele suflet anonim al națiunii române, îndrumat prin cugetul [illegible] și inima învolburată a tinerei generații, [illegible] spre marea faptă a biruinții românești.*

Astăzi, și mai ales în Ardeal, unde fenomenul apare și mai pregnant în contrast cu [illegible] centrifugale ale minoritarilor, [illegible] *în acest solidarism.* In această aderare spontană, totală, și [illegible] la panromânism. Numai de la acest solidarism [illegible] distrugător de [illegible] așteapta eflorescența supremă a destinului nostru istoric și a spiritualității noastre creatoare.

Cluj, la 10 Noembrie, 1936

Grigore Popa

...și Ardealul bătrân

Un crâmpei din istoria Restaurației

Actul de la 8 Iunie 1930 aparține acum mai puțin oamenilor și mai mult timpului.

Suntem, deci, în plină istorie post-restaurativă, și credem că scapă tăișului cenzorial episodul acest trist și comic, tot odată, pe care l-a povestit la o adunare de avocați deunăzi, într'un stil care este numai al lui, maestrul Istrate Micescu.

„După sosirea Majestății Sale în țară, în guvern au început pertractările pe temele cunoscute: Rege sau Regent? Intr'un ultim consiliu, desbaterile au luat proporții dramatice.

Toți miniștrii erau de acord ca Prințul să fie intronat. Numai președintele, d. Maniu, era de părere să-i ofere un loc în regență. Și dînsul a rămas la această părere.

S'a dus apoi d. Maniu la Palat, având și demisia cabinetului în buzunar pentru eventualitatea în care ipoteza „regent" ar fi eșuat.

D. Maniu a fost primit de Cel care trebuia să fie Rege. Și-a potrivit dânsul vocea și a început a-I ține discursul:

„Consiliul a găsit de bine să admită loc în rejență. Conziliul nu admite Regalitatea"... E lovitură de stat și conzi...

Prințul a fulgerat atunci pe președinte din priviri și, isbind cu pumnul în masă, a tunat către el: „Să știi dumneata, Maniu, că Eu nu am venit să primesc situații umilitoare... Eu am venit aici ca Rege! Așa!". Și pumnul regal a isbit din nou în masă...

La gestul acesta energic al Suveranului, care scăpase calculelor și ipotezelor sale, d. Maniu și-a întrerupt brusc discursul și, întocmai ca o slugă care se fîstîcește în fața stăpînului, a scăpat tava cu constituția și a făcut-o praf...

Și în momentul acela, uluit, în loc să prezinte demisia Principelui regent Nicolae, ca să fie constituțional după cum proectase, d. Maniu a scos frumușel hârtia din buzunar și a înmânat-o Regelui, confirmând prin aceasta „lovitura de Stat":

„Sire, Vă rog să primiți atunci demisiunea mea"...

Acesta este Ardealul bătrân...

Mirajul U. R. S. S.

I

Admirația mea pentru Ruși datează, cu originea „Convorbirilor literare", din noaptea timpurilor!

Acum 19 ani. Noembrie. Ploaie de toamnă grea, căzând peste copilăria noastră, ca dintr'o sită inamică, funebră. Trupele noastre, în retragere...

Eram pe câmp, cu oile, eu și încă alte câteva căciuli mici. Deodată, din vârful dealului, ne pomenirăm

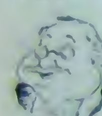

că se abate asupra turmei noastre un pâlc de păsări mari, când albe când negre. Erau niște cai uriași cu aripi. Alergau spre noi, și înspăimântați, ne-am pitit care și după câte o salcie. Visam noi sau era adevărat? Din deal, veneau spre noi niște âia care aducea când cu Sfântul Gheorghe depe icoane, când cu smeii din cărțile cu povești. Aripile albe ale cailor nu erau aripi. Erau un fel de oameni cu niște spângi în mână. S'au apropiat mai mult de tâmplele noastre — căci visam! — și am auzit cum oamenii aceștia, călări pe deșelate, răcneau. Răcneau sau cântau? Ha-la-lai-lai-la-lai-la... Ha-la-lai-la-ha-lai-la-la... Și aveau în cap niște berbeci mari, lățoși și pe ei niște dulămi lungi fumurii. Și erau încinși cu niște brâie late de cartușe. Căci aveau între spete puști și la brâu, sabie. Și se năpusteau, se năpusteau spre oile noastre: Ha-lai-la-lai-ha-lai-la-la... Ha-lai-la-la... Și oile fugeau, fugeau capii, spre gârlă. Și smeii după ele, săltând în sea: Vâlk-vâlk-vâlk-vâlk, săltau săbiile și galițele, pocnetele se răschirau. Apoi, pok-pok-pok-pok, cu carabinele în sus!

Smeii s'au înfoiat pe lângă oi și fiecare dintre călăreți s'a aplecat când pe-o parte, când pe alta și au înșfăcat câte una. Asta a fost așa într'o clipă. Au întors caii și au luat-o iarăși spre deal. Și cum săltau mereu în sea, săltau acum în pumnii lor, și oile noastre, săltau ca niște căciuli.

Ne uitam după ei, înmărmuriți și în cele din urmă ne-am trezit jăluindu-ne, spre sat.

— Aoleo, oile noastreeee... Aoleo, Plăvița noastră, aleo, Jupultooo...

Dar n'am ajuns acasă. Smeii au apărut iarăși cântând pe deal și iarăși s'au întors în izlaz: vâlk-vâlk. Și, spre mirarea noastră, se aplecau când pe o parte, când pe alta și lăsau din mână oile, tot ca pe niște căciuli...

Au descălicat, au dat drumul cailor, au aruncat pușca și s'au adunat laolaltă. Și râdeau, râdeau de spărgeau negura și lunca toată...

Ne-au făcut semne să ne apropiem... Nu [illegible]. Dar ei ne făceau cu mâna, insistent. Și râdeau. Au venit tot dânșii spre noi. Eram toți galbeni, ca niște făili de dovleac. Kopii, Kopii, cine 'neiace, na lei papă... păr'că am înțeles. Și au scos dela brâu bucăți de zahăr și pesmeți. Na lei, papă...

Aveau oamenii ăștia — căci oameni erau și noi nu visasem — aveau niște ochi albaștri, strâmbi și, cum râdeau în'r'una desvăleau niște dinți mari, albi ca lintea. Doi dintre ei aveau bărbi. Niște bărbi mari, roșii. Și-au scos berbecii de pe cap și au dat cu ele 'n pământ! Părul l-aveau tot roșu. Roșu ca rugina toamnei din păduri.

Ca să ne convingă să mâncăm și noi zahăr și pesmeți, au mâncat întâi ei.

Zahărul era dulce, pesmeții dulci. Ne plăceau...

Au scos apoi dela șold niște sticle de fier mari ca niște ghiulelele d'alea dela 77 și ne-au pus în gamele ceai cald. Și ne-au dat și rachiu să bem. Și vin. Dar mai bun era vinul. Rachiul era tare; am început toți să tușim și să lăcrămăm...

Dar ei ne luau în brațe, ne pupau și plângeau. Kopii, Kopii — și ne dau tot zahăr...

Intr'o jumătate de ceas, satul era strâns în izlaz, ca atunci când se lăsase odată un aeroplan. Zmeii cari ne luaseră oile în sbor și ni le aduseseră înnapoi, erau Cazaci. Așa ne-a lămurit Moș Șerban Stănciuțu care mai văzuse astfel de oameni odată, când cu Muscalii la 77.

Și-au stat Cazacii în sat două zile. Caii pășteau liberi. Și au tras la cârciumă un chef de năduțiseră duşumeaua. Jucau numai pe vine. Și beau, beau țuica direct din găleată ca niște cai. Când au plecat, ne-au dat în izlaz o adevă-

rată reprezentație. Luau de jos în goană, câte un vițel, apoi îl depuneau teafăr, tot în goană, lângă mă-sa, lângă vacă. Dau drumul smeilor să aleargă și [illegible], sub burta calului. Jucau căzăceasca pe cal, iar când și-au luat definitiv bun-rămas, — par'că-i văd — smeii s'au înnălțat în aer: vâlk-vâlk-vâlk-vâlk și nouă ne-a rămas în urechi numai o melodie duler: hai-la-la-la; hai-la-la-la; hai-la-la-la; hai-la-la-la-la-la...

Ne învățaserăm cu ei, cu Altâii, și plângeam...

RUȘI ALBI ȘI MUSCALI ROȘII

Nu pricep nici în ziua de azi procedeul de atunci al Cazacilor, să ne înspăimânte întâi și apoi să ne lase lăcrămând.

N'am mai văzut Ruși decât târziu, la București. Toți erau, fără excepție, prinți și toți... cuseriori în haine negre, prin câte un local. Am auzit și vocea lui Șaliapin, vocea lui largă și forte ca o furtună, prin care cânta par'că toată Rusia, am auzit nenumărate coruri de Cazaci — invariabil dela „Don" — corul lui Sergiu Jaroff, Diaghilew și chiar și pe dansatorul Lewcenko.

Aristocrați veritabili în pribegie am văzut foarte mulți prin restaurantele din Bulgaria și nu voi uita niciodată chipul de Christ bătut al generalului Selivanov care vindea, odată, de mult, ziare pe străzile Belgradului...

Dar literatura rusească? Gogol, Pușkin, Tolstoi, nopțile albe petrecute cu Dostoiewsky, Maxim Gorki cel necăjit, Cehov — ori boema sublimă a unor Esenin și Maiacowsky...

Ne absorbiau odată broșurile prințului Kropotkin, în traducerea lui Paul Musoiu, am cercetat mai încoace pe Berdiaeff. Apoi, deodată, o dorință desculță lăcătul greu așezat la Nistru între noi și Imperiul roșu. Am luat-o de departe, dela Henry Béraud și d-na Andrée Violis — primii descălicători — și am rămas la cea mai proaspătă excursie „Orient", a d-lui Herriot. Nici Ehrenbourg nici Gladkow nici alți autori ruși în viață nu ne-au lămurit. Toate relatările se bat cap în cap. Odată, cu noștalgica „Rusoaică" a lui Gib Mihăescu subsuoară, am mers la Tighina și n'am văzut dincolo decât un câmp, câmp imens și turlele în formă de ceapă de apă ale bisericilor din Tiraspol. Pe marginea Nistrului, pe sub poalele satului, trecea un călăreț și da cu guarda. Mi s'a spus că e factorul poștal, bolșevic. Atât.

SEMNE DE INTREBARE

Însfârșit, *Revue de Moscou*, *Journal de Moscou*. Câteva filme rusești, izbutite. Am văzut în aceste publicații, reproduse, tot felul de fotografii. Oameni grași, bine îmbrăcați, bine arați. Tineret, veseli, lucrezi muncitor. Fabrici, stabilimente noui, blockhaus-uri, așezăminte de cultură, [illegible] muncitori mulțumiți, etc. etc.

Dar un sceptic mi spunea: acestea sunt publicații de propagandă și multe din cele ce vezi sunt de carton. Știu, ca pe vremea lui Potemkin...

Ultimul individ care m'a pus în derută e săvolul nostru de serviciu dela „Porunca Vremii", un flăcăiandru scurt, român de peste Nistru care vorbește moldovenește dar scrie cu litere latine — și care a fugit acum trei ani din Rusia din cauza [illegible] țăranilor, spune el. „Rusul" nostru — așa-i zicem noi — e cam pui de smecher și din sinceritatea asta pentru Slavi ei a tras nesigură-mi niște drepturi mare toți până aproape a-mi [illegible] și a nu se adresa cu... tu!

— Cum e, mă acolo, în Rusia? — l-am întrebat adesea. Că nu m'a lămurit până acum nicio carte...

— Ie și bine și rău.

— Cum adică?

— Noi țăranii trăiam rău și tot.

— De ce vă făceau bolșevicii?

— Ni-au luat tot. Vite, pluguri, păsări, pământul...

— Și unde le-au dus?

— La Kolhoz.

— Ce e ăla *Kolhoz*?

— Kolhoz îi tot, în Rosiia.

— Cum, tot?

— Acolo muncești, de-acolo mănânci.

— Păi, cum vrei tu?

— Da, dar mănânci cu porția, cu *Kartiel*.

— Și nu-i bine?

— Nu îe.

— Deci?

— Păi ce ca la armată?

— Dar cum?

— Să ai și tu al tău, să ai pe ce pune mâna, să ți-o vai-l al tău.

— Dar în Rusia cine trăiește, mă, bine?

— Armata și funcționarii. Și Jidanii!

— Cum trăiesc ei bine?

— Bine. Ei taie și spânzură.

— Dar lucrătorii?

— Nici ei n'o duc cine știe ce.

— Păi am auzit că...

— Minciuni.

— La noi e bine, mă *Rusule*!

— Bine.

— ???

— E bine. Că uite m'am îmbrăcat bine, mănânc bine, domnii redactori îmi dau din când în când bacșiș...

— Ce e ăia bacșiș?

— Bacșiș. Uite, pantofii ăștia sunt luați depe bacșiș.

Rusul îmi arată o pereche de pantofi noui, eleganți, de parcă sunt cumpărați depe Victoriei, dela Gheorghe Mihăilescu...

— Dar nepoi ai de gând să te mai întorci?

— Unde?

— In Rusia, unde te-ai născut.

— Ieu? Da' ție'z nebun!

Rusul mi-a mai spus și alte lucruri, dar nu-i poți crede integral.

E prea pișicher.

S'AU RELUAT RAPORTURILE

Anul trecut, când s'au reluat relațiile cu Rusia, jubilam. Nu că mie mi-ar fi adus vreun folos personal, dar mă gândeam că de-acum încolo, pe pașaportul meu nu se va mai scrie „sauf la Russie" și că voi putea de-acum să văd cu ochii mei, la fața locului, țara lui Dostoiewsky și pe-a lui Lenin.

Dar... în Rusia nu poți merge decât cu un sac de bani. Așa mi s'a spus peste tot. Nicio reducere pe drumul de fier, nicio înlesnire [illegible]. Acolo viața este extrem de scumpă mai ales pentru străini. Un voiaj de două luni — și Rusia în [illegible] și principalele, n'o poți străbate [illegible], decât cel puțin în două-trei luni — n'ar fi costat prețul unui loc de casă, la Aroma.

O VIZITA LA LEGAȚIA SOVIETICA

VINE RUSIA LA NOI

26 Octombrie. Meetingul internațional dela Băneasa.

Seara, în ajun, escadrila sovietică. Trei avioane, ca trei Rusaii uriași de oțel, evoluau larg și simetric, pe deasupra modestei noastre Capitale burgheze. Și legenda spunea multe.

Pe aerodrom, în ziua meetingului, nu era voie să te apropii de ele, adică de Rusia. Le priveam de departe: mari, cât niște [illegible]. In jurul lor, ofițeri și aviatori. Am încercat s'o iau încoace, dar un șef de pistă m'a oprit cu un răcnet ca o țâfnătură de revolver.

Și când capul de pistă a fost mai puțin vigilent, am rupt-o într'odată spre Ruși. Spectacol! Avioanele erau adevărați giganți ai tehnicei. Ce mașini! parcă pe lângă ele, chiar falmanii avem pe lângă cu 12 locuri. Dar Rușii! Unde erau Bolșevicii? Oamenii noului regim? I-am recunoscut imediat. Parașutiștii aveau uniforma lor specială și erau răspândiți. Doi dintre ei, doi tineri blonzi, cu ochii albaștri și gustul [illegible] pe aerodrom ca niște draci. Voiau să se [illegible]. Am căutat să intru în vorbă cu ei. Niciunul nu cunoștea vreo limbă străină. [illegible] cu ei, Herman, fotograful „Dimineții". [illegible] care l-a făcut faimă. Curios: încercai n'au încercat să ... și limba! Nici alfabetul. Pe aviatori [illegible], erau cu caractere latine. Mecanici și piloți îmbrăcați tot în uniforme, [illegible] ca în Journal de Moscou. [illegible] de pistă și [illegible], bărbat, burghez, civil, ca de plimb... conducătorul expediției, un tânăr, blond, în vârstă ca de vreo 32-34 de ani. Copil al Revoluției.

Dar parașutistele? Un pas tele, total [illegible] de ale noastre prin chipul lor mai mult momentu, cu ochii dricole, și mari [illegible]. Una dintre ele avea [illegible], buclele blonde, ochii negri, vii. Avea dinți de aur.

Frumoasă. Era faimoasa Liubovkina.

Ca adevărate [illegible] și militare ce erau, fetele nu aveau pe față nici un strop de pudră, nicio urmă de roșu pe buze. Pe aerodrom, nu fărdeau [illegible] la pulpă. Era frig.

Am încercat să leg'o vorbă. Rusoaica nu știa altă vorbă decât rusească dela mă-sa.

— Cu cine să pot atunci lega?

Și domnișoarele mi-au arătat pe o colegă a lor care știe „po franțski".

Mademoiselle care știa franțuzește era o brunetă. Dela prima vedere, mi-am dat seama că este o evreică. O trăda ochii și nasul.

Dar nici cu dânsa nu ne-am putut înțelege. Vorbea o franțuzească destul de corectă, dar nu vrea a dracului, să converseze cu mine. Punea capul în pământ și se da'n altă vorbă, pe rusește, cu colegele ei. Am [illegible], am [illegible] mimic.

— Cum te chiamă, Domnișoară?

— Liuba.

— Liuba și mai cum?

— Liuba Berlin. (Evreică).

— Câți ani ai?

— 19!

— Dar domnișoarele?

— 17, 18, 20.

— Afară de parașutism, mai aveți vreo ocupațiune?

Iarba e [illegible] în tărână.

— Domnișoara ce profesează?

— Sunt ziaristă, scriitor. Mă interesează Rusia.

Când a auzit că sunt ziarist și scriitor, Liuba s'a pus pe râs. Și a început să [illegible] pe rusește profesiunea asta. [illegible] [illegible]... — mi se par'că le-ai fi spus că ... Prințul de Svenson...

[illegible]

[illegible]

LA O RECEPTIE SOVIETICA

A doua zi după meeting.

D. Ostrowski, ministrul Sovietelor, a aranjat o recepție la Aero-Clubul Regal al României.

— Trebuie să vin îmbrăcat de ri-goare? — am întrebat pe un camarad dintre cei cu vizita la o-recepție cu avioane.

— Fii-ți nemica. Vii îmbrăcat cum poți. Rușii nu țin la așa ceva...

Eram îmbrăcat într'un costum

nou, negru, gulerul alb, cravată neagră.

Seara mi-am mai văzut încă odată parașutiștii... și la sala aviatorilor, am găsit și eu la Aero-Club. Madam foarte multe și foarte elegante. [illegible]

[illegible]

— Da, da, desigur.

— Că eu nu mai [illegible]... s'a-mi pot [illegible]. (Așa va ... s'am !).

Mă dezbrăcasem și eu, oare. Mă întâmpină d. Ostrowski.

— N. Crevedia, redactor la ziarul

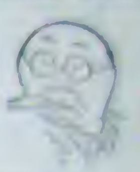

„Porunca Vremii" — mă prezintai eu.

— Încântat.

Apoi, după un scurt schimb de cuvinte d. Ostrowski, tot în franțuzește. (O franțuzească aproape).

— Sunt [illegible]... (Făcea aluzie la titlul „Porunca").

Mă simțeam să vin îmbrăcat așa.

— N'are importanță. Poftiți, ne facem plăcere...

[illegible]

[illegible]

N. Crevedia

AUTORITATE ȘI ANARHIE

Autoritatea este unul din marile adevăruri vertice, betonate lăuntric și originar, într'o armonioasă arhitectură. Nici-un atom din cuprinsul acestui necruțător adevăr nu jignează cumva, vre-una din legile armoniei cosmice. Dimpotrivă. Autoritatea este cea mai drastică și permanentă prezență, a celei mai neînvinse nostalgii umane, după armonia de aur a Paradisului pierdut. Este marele, cosmicul cnut, a cărui pleasnă de fulger nu iartă trufia, fie ea luciferică, fie masonică sau comunistă, care sfâcnește din îngrozitoare și bâlbâită inconștiență — vezi cuvântul liber — și se consumă în miasmă anarhică. Căci atunci când noaptea din capul lui Lucifer s'a vrut înstăpânită, cu temerară ignorare a armoniei cosmice, peste ceeace el însuși nu era atât de crâncen s'a prăbușit și atât de străpuns, și căderea lui a vuit atât de sinistru și cu atâtea ecouri în ucenicii lui de mai târziu — și nu știu de ce îmi vine să mă gândesc tot la cuvântul liber, la patronii lui dragi! — încât o întoarcere nu mai e posibilă. Trufia lui a spart o armonie care nu vrea să-l uite și nu vrea să-l reprimească. A rupt un acord, un acord organic și totalitar, cu sine însuși. S'a rupt de sine însuși și de cer. Căci aceasta este marea armonie, din soarele căreea — investită cu puteri transcendente — coboară în scaunul lumii autoritatea: acordul cu cerul și cu noi înșine.

Dar să ne înțelegem. Nu este vorba de autoritatea atât de relativă, anarhică aș zice, care rotunjește arbitrar — cu o biată foarfecă — un adevăr cântat de jarul din noi; și nu este vorba nici de autoritatea cazonă a unui iatagan, care ocrotește un guvern în țara căruia scriu — mă rog! — porcii dela cuvântul liber, etc. Și nici măcar de autoritatea—citiți anarhia — bolșevică, nu poate fi vorba, de această proletară autoritate sub zodia căreia s'a satanizat un colos de țară, în sângele căreea clocotește cel mai tumultuos misticism religios; sub pumnul, atât de laș dealtfel, al acestei autorități — cu investiri oculte — Siberia a fost călcată de cele mai infernale cruzimi. Niciodată leagănul ei de pară și smoală — iată m'a prins dd petre pandrea că nu știu că în Siberia e ghiață! — n'a mistuit mai mult puhoi uman! Mă rog, autoritate nu e!

Această autoritate relativă, eu i-aș zice mereu anarhică, e telurică și satanică. Ea nu coboară din armonia cosmică și nu se exercită în numele ei. A-i cere acest lucru, înseamnă a o suprima. Rădăcinile ei sunt telurică, iar rostul ei e satanic, atunci când se pune în slujba iadului. Pe linia aceasta, așa de vecină cu pământul și adânc aderentă cu iadul, se târăște, ca o râmă băloasă, stânga literară și politică. Nimic înalt, revelator, nimic care să-ți prindă ochii de piscuri, care să-ți deșarte, de sus, ciutura cu răcori proaspete și înfiorătoare, peste blestemul fiecărei clipe. Totul este prea tern meschin, hidos, îngrozitor de oribil. Aveți vă rog curajul de a intui vizionar această împărăție a stângii, acest imperiu anarhic.

Veți putea pricepe astfel, cu ușurința cu care eu pricep după acum, că acest buzdugan de „Sfarmă Piatră" va fi răstignit mâine, poate chiar astăzi, cu ținte înflorite francmasonic, în stele cu cinci petale, că aceste lucruri, nu numai că sunt adevărate, dar sunt mult mai negre decât dracul. Căci în iad, vreau să spun în împărăția — și, doamne, cât e de mare! — stângii, autoritatea crește teluric, se exercită în numele satanei și împotriva lui Dumnezeu.

Autoritatea absolută însă este transcedentă și antologică.

Am spus că această autoritate, care nu e nevoe să precizez că e creștină, se exercită în numele acelei armonii cosmice, atât de mult râvnită de pământ. Dar această armonie cosmică nu e altceva decât expresia iubirii divine. Așa dar autoritatea absolută se vrea ascultată în numele acestei iubiri. Este transcendentă, pentrucă chiar rădăcina ei aici trebue căutată. Și de-aceea biciul profeților a șfichiuit atât de sângeros pe spinarea poporului, ca și pe a regilor, pentru că mâna lor tremura de oțelul acestei divine autorități. De-aceea frânghia lui Iisus s'a împletit — în gest de epică divinitate — pe perveristatea și nerușinarea zarafilor din templu! (Oare nu înțeleg nimic din acest lucru zarafii din templul nostru?)

Spuneam de-asemenea mai sus că autoritatea presupune un acord perfect cu cerul și cu sine însuși. Acest acord cu cerul justifică și limpezește caracterul ei antologic. Căci dacă omul este o creatură, dintr'un complex armonic, ființa lui însăși este o complexitate armonică, microcosmos. Și această armonie, pe care el o vrea realizată exterior, o traduce, ca atitudine socială, prin autoritate.

Iată de ce am spus că autoritatea absolută, creștină, este transcendentăși antologică.

Caracterul autentic antologic al autorității se manifestă intens în structura de fer a statului naționalist. Pentrucă autoritatea în statul naționalist nu este ceva exterior, nu este expresia unui spasm de groază marxistă, sau de perversiune masonică, ci simetria regală a unui imn interior. Disciplina de stâncă a acestui naționalism spartan, are în esența lui, un blindaj de armonie ateniană.

În statul naționalist autoritatea are sens vertical și structură totalitară. Pentrucă statul naționalist e spiritualist, iar autoritatea lui creștină.

Această autoritate o vom opune noi stângii anarhiste.

Cu dinamismul ei, pumnul lui Sfarmă piatră va râjni, între cer și pământ, capiștile roșii.

Nițâ Mihai

— Dar tu, te vei bate, soldat, pentru noi, nu pentru Negus.

În curând apare:

PERSEU
REVISTA LITERARA, ARTISTICA ȘI POLITICA
Directori: CEZAR PETRESCU ȘI O. HAN

Sfarmă-Piatră anunță „Viețile de basm și de aur ale gânditorilor din strada Sărindar".

Licheaua Eftin Victoriu

Victor Eftimiu, licheaua balcanică, se dăduse la fund. Adică fusese dat la fund. Nimeni nu mai vorbia de el. Nimeni nu-l mai fotografia la ziar. Licheaua suferia teribil. Și a găsit un prilej să se repună în circulație. S'a solidarizat cu publicistul ungur din Ardeal, Lorant Daday, condamnat de justiția noastră militară pentru les-natiune. Eftin Victoriu înfrățindu-se cu insultătorul poporului român, a găsit de cuviință să-și bată joc de sentința justiției militare. „Universul" a dat alarma în câteva articole necruțătoare. Le-am citit cu satisfacție, dar și cu o pornire de reproș. Cu satisfacție pentru că „Universul", care-l găzduise elucubrațiile „literare", n'a pregetat totuși să-l izbească de stâlpul infamiei; cu o pornire de reproș fiindcă tocmai „Universul", care știa foarte bine cine e Eftimiu, l-a tolerat totuș o bucată de vreme în coloanele sale românești. Această toleranță, care de altfel, nu e numai a marelui ziar, dar și a noastră a tuturor, a făcut pe licheaua balcanică să creadă că în România i se îngăduie orice.

E timpul să-i reamintim în scurt lunga și repetata atitudine de metec obraznic și poltron.

Fugind la Paris, în timpul războiului, Victor Eftimiu isbutește să strecoare în ziarul „Figaro" un articol de insulte groaznice la adresa poporului român care nu era înfățișat decât ca popor leneș, tembel, criminal și hoț. Aceasta, în 1916, când soldații noștri mureau pe câmpiile Ardealului încă rob. Formidabila indignare de atunci s'a uitat însă ușor, și plăcintarul balcanic, întors în țară, profită de bucuria generală a victoriei naționale și fu iertat.

Puțin timp după aceea, Eftin Victoriu, care știe să înjure România, dar și să lingă pe puternicii zilei, ajunge director al Teatrului Național, pe care îl transformă într'un bordel. Revolta publică e atât de violentă încât e dat afară cu scandal. Se descoperă atunci că nu e nici cetățean român. Răposatul Bogdan-Duică demonstrase cu declaratiile tatălui lui Eftimiu că individul e grec de origine și supus turc. Dar Victor Crăcănel era în acelaș timp președintele coloniei albaneze din Capitală și prieten intim al... plenipotențiarului Bulgariei la București. A fost iertat și de data aceasta.

După câțiva ani e cocoțat din nou director al Naționalului. Nu stă decât 6 luni și din nou e dat afară cu scandal. Dar Victor are substanță de râmă: îl tai în două și mișcă mereu, mișcă înainte ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Într'adevăr, iată-l iarăși director... al Teatrului și Operei din Cluj, de data aceasta. Acolo, mistuie în trei luni vreo șapte milioane și ajunge în pragul pușcăriei. Stupida clemență românească îl iartă din nou. Victor recade în uitare și în disgrație, ca o piatră căzută în latrină.

E oribil să spunem că de acolo l-au scos scriitorii români, dezonorându-se prin alegerea lui ca președinte al P. E. N.-Clubului. Măzgălitorul balcanic al limbii românești avea din nou o trambulină. Intervine procesul și condamnarea lui Daday. Victor e din nou măgar în numele libertății scrisului! El își îngăduie, în numele scriitorilor români, să batjocurească justiția militară pentru dreapta sentință dela Cluj în apărarea prestigiului terfelit al acestei țări.

Cu un an mai înainte însă, acelaș Victor Eftimiu ștersese dintre membrii P.E.N.-Clubului pe domnii Nichifor Crainic și Nae Ionescu, cari zăceau întemnițați fără judecată pentru scrisul lor, în apărarea demnității românești.

Să căutăm o logică în atitudinea acestei stârpituri răscăcărate? Ne repugnă!

Dar cum se face că Victor Eftimiu se bucură de amnestia permanentă a noastră a tuturor?

Sunt două cauze:

Întâiu: veneticul e, firește, francmason. De rit scoțian. Iar francmasoneria, pe care el a strecurat-o cinic, chiar pe scena Teatrului Național, în legenda dramatizată cu bragă lirică a meșterului Manole, — fie iudeo-franceză, fie scoțiană, — sprijine sistematic și sadic pe toți cretinii, pe toți aventurierii și pe toți escrocii vieții publice. Victor Crăcănel e răsfățatul hrubelor. El știe că oricâte inadvertențe și escrocherii ar comite, instituția „umanitară" îi stă la spate și presa jidovească îi stă în față. Dacă nici un pezevenghiu nu se compromite în România și niciun escroc politic nu intră în pușcărie, căutați pricina în hrubele francmasoneriei. Ipochimenele ei mistriate și pistrulate sunt înnadins ținute la suprafață pentru a demoraliza prin exemplul repetat al lipsei de sancțiuni și pentru a servi de fermenți permanenți ai disoluției morale.

A doua cauză e insensibilitatea românului în materie de demnitate națională. Vă închipuiți un caz Eftimiu în Italia fascistă sau în Germania național-socialistă? Adică într'o țară cu cultul demnității naționale? La noi în România, cazul Eftimiu, repetat cu exasperare, repetat la infinit, e un termometru care ne arată la ce nivel scăzut se găsește simțul demnității românești.

Un venetic din Balcani, pe care tată-său îl declară plod plăcintăresc, iar el se declară albanez, în timp ce picioarele scurte și crăcănate îi descriu curbele ancestrale, încovoiate sub greutatea donițelor cu bragă, un venetic cu șapte pașapoarte în buzunar, insultă sgomotos și repetat această țară, îi fură milioanele, îi transformă în bordel instituțiile de cultură și, ca pedeapsă, e ridicat rând pe rând din demnitate în demnitate.

Un porc, orice ai face, are o scuză: grăsimea și șoriciul. Victor Eftimiu n'are nici măcar scuza talentului.

Scriitorii români, atâția câți mai simt românește, cum oare îl mai tolerează, căzut ca o baligă pe fruntea P.E.N.-Clubului?

Dar tineretul acela, care se crede aprig cerber al demnității românești, pe unde dracu' o fi? Că nu se vede deloc.

Jaful milioanelor sovietice

In ceasul acesta opinia publică franceză urmărește cu pasiune evoluția unui nou scandal, o epică suită a monstruosului caz Staviski. Este vorba de o extraordinară afacere de corupție comunistă, în care e implicat un anume Nilsen alias Eberlein, inspector sovietic pentru „controlul gestiunei financiare a imprimeriilor și jurnalelor comuniste, și a partidelor marxiste din țările Europei centrale și occidentale..."

Eberlein acesta, amic personal al lui Stalin și membru în comitetul executiv al internaționalei a III-a era însărcinat cu distribuirea fondurilor sovietice de propagandă pe continent. El a dat astfel: 10.000 coroane partidului comunist norvegian pentru imprimeria Bergen; 6.000 franci comuniștilor elvețieni; 500.000 coroane comuniștilor cehoslovaci pentru ultima campanie electorală, etc.

Henry Barbusse, apostolul „ascet" al bolșevismului, el însuși, a primit din mâinile distribuitorului sovietic, acum trei luni, deci cu puțin înainte de moartea, pe care i-au apoteozat-o camarazii dela „Cuvântul Liber", două milioane franci francezi pentru crearea revistei „Monde".

Peste acest licăr al milioanelor moscovești și peste Eberlein, firește, d. Ed. Herriot vrea să tragă acum mușamaua. Probabil că va reuși.

In orice caz: atenție. Conturile „Cuvântului Liber" vor trebui găsite și ele...

Democraţia subt cuţit

D. Jean Quijot Florescu ne-a părăsit...

D. Jean Tehaş Florescu, românul de atâta bine, a plecat. Resimţim în urma lui o violentă durere, o tristă jerbă de regrete acoperă acum amintirea acestui bărbat. In urma sa ţara şi un partid întreg, intr'adevăr, vor căuta zadarnic exemplarul de elită, inteligenţa, fineţea, cultura, talentul, corectitudinea, consecvenţa, şeful care să-l înlocuiască..

Gândiţi-vă că ne vine greu, oricum. El a trebuit să plece de grabă la Madrid, să reprezinte acolo geniul românesc, să ocrotească interesele Patriei în ţara castelelor, s'a dus, în sfârşit, dar, atâţia prieteni devotaţi şi stingheri îi rămân în ţară! Ei îi vor purta mereu portretul înrămat în melancolia violetă a despărţirii, care la gară, cel puţin, a fost sfâşietoare: finii au pupat mâinile naşului care i-a botezat, care i-a cununat, d. Sipson a plâns, d. dr. Jianu a leşinat, d. Teodorescu Delaroman s'a agăţat cu disperare de trenul care, ca zmeul basmic, ni-l răpea pe d. Jean Florescu.

D. Florescu, de sigur că ştiţi, este, la ora aceasta, ministru plenipotenţiar şi trimis extraordinar cu grele răspunderi în Spania. Pe umerii lui apasă acum aripile atâtor mori de vânt şi de el depinde dacă vom avea pace ori dacă va trebui să ne batem în război cu inflamabilii spanioli şi cu maurii.

Ah, acolo în peninsula aceea romantică a baricadelor şi a tangourilor, o misiune dificilă îl aşteaptă pe noul diplomat.

L-am văzut la plecare în trenul care îl ducea să-şi ia în primire postul. Era grav. Era abătut. Peste jovialitatea lui proverbială coborîse unda unei nelinişti chinuitoare. Mi-a vorbit îndelung şi cu accente îngrijorătoare despre situaţia din Europa, despre crezul său liberal şi democratic, pe care-l va aplica şi în diplomaţie, despre războiul italo-etiopian, apoi despre misiunea lui secretă la Gibraltar.

Acestea, mai ales, lămuresc rostul plecării d-sale în Peninsula Iberică.

Cu acest prilej mi-a împărtăşit d. ministru şi programul său edictal din Spania. Transcriu din memorie:

1) Sosirea în Spania; 2) Expedierea unui mesagiu către Sipsom şi partid, celebrarea câtorva botezuri, câtorva cununii; 3) Prezentarea la palatul prezidenţial şi semnarea în registrul oficial; 4) Vizită la Eroul Necunoscut (cu toate că Spania nu a făcut războiul); 5) Intrevedere cu somităţile spaniole; 6) Serată de gală, urmată de o corridă la legaţia României; 7) O vizită la Cortesuri; 8) Intrevedere cu Ferdinand şi Izabela; 9) Discursuri la câteva întruniri publice spaniole; 10) Vizitarea castelelor; 11) Depunerea cărţii de vizită acasă la Cervantes; 12) Excursie de studii la Toledo pentru a-şi procura săbiuţa diplomatică; 13) Participarea în scop informativ la o revoluţie de probă; 14) O raită şi vre-o 2—3 cuvântări în mahalalele Madridului; 15) Infiinţarea partidului liberal-democrat româno-spaniol; 16) Achiziţionarea unui taur pentru exerciţii în curtea legaţiei; 17) Vizitarea morilor; 18) Supravegherea Gibraltarului şi a mişcărilor flotei britanice; 19) Provocarea unei crize de guvern în Andaluzia; 20) Conciliabul secret cu don Quijotte; 21) Inapoierea triumfală la Bucureşti, călare pe Rosinanta; 22) Dărâmarea lui Titulescu; 23) Discurs.

Iată, într'adevăr, programul diplomatic al d-lui Jean Quijot Florescu, din care eu am uitat, cu siguranţă, multe lucruri principale...

Acest as al democraţiei româneşti, va trebui să izbândească, fără îndoială. Ştim că el se va impune, oricum, atenţiei spanioleşti. A plecat din Bucureşti îmbrăcat în frac şi cu joben pe cap (sau în cap...) Va descinde din tren la Madrid surâzând, va ţine un mic discurs şefului de gară, va saluta cerul iberic, frumuseţea signoritelor şi gata...

Despre abilitatea aceasta de a se face iute remarcat, nici o îndoială să nu avem. Am putut să văd cu prilejul recentei înapoieri a d-lui Titulescu dela Geneva că d. Florescu este expert în materie.

Să vedeţi: pe peronul gărei de Nord erau, într'adevăr, aproape o sută de persoane; diplomaţi, ziarişti, politicieni, amici, cari aşteptau dârdâind de frig, sosirea întârziată a ministrului nostru de externe. Sufla un vânt cu puteri de crivăţ. Toată lumea avusese grijă să-şi ia de-acasă paltonul. Unii venise chiar cu căciuli, ca la Crăciun... D. Jean Tehaş Florescu, însă, era singurul care arborase jacheta şi jobenul şi zâmbea, zâmbea tuturor.

Era fericit, şi pe drept cuvânt: toate privirile plouau asupra lui. Era buricul atenţiei generale.

A strâns apoi mâinile cari i se

O, cât am regretat că n'ai fost acolo, de faţă, maestre Aurel Dragoş! Ai fi avut prilejul să treci la nemurire o scenă inegalabilă pe pergament de veac.

Maestre, maestre, câtă petroniană grandoare..

Dar totul e pierdut.

Am impresia acum, când momentul acela unic s'a topit în spaţii, că Jean Quijot Florescu a murit atunci, cu dintele de aur cât luceafărul, cu baston, valtrapi albi, mânuşi glassé, zâmbind cu jobenul în aer, pe peronul gărei de Nord — Cavaler al Tristei Figuri....

— Cavaler al Tristei Figuri, acordă-mi cel puţin favorul să-ţi botez primul copil.

Cadavrul

E d. Const. Argetoianu, faimoasa Bestie păroasă, decorată cu ouă clocite acum trei ani, dela un capăt la altul al ţării. Azi pune din nou să se vorbească prin gazete, despre el ca factor politic de... dreapta. El e prezentat în diferite combinaţii imaginare de eventuale guverne naţionaliste. Ne-am frecat la ochi şi n'am crezut că e cu putinţă.

S'a uitat oare cine-a fost Argetoianu? S'a uitat ministrul de finanţe care transformase departamentul într'un imens trafic al ordonanţelor de plată? S'a uitat acelaş ministru care insulta zilnic în parlament Biserica şi şcoala? S'a uitat iresponsabilul portofoliilor putrede ale băncii Blank cu miliardele sustrase salariilor ofiţerilor, funcţionarilor, preoţilor şi învăţătorilor? N'au rămas până azi lefurile neachitate pe urma guvernării lui? S'a uitat ministrul de interne, care spărgea capetele studenţilor naţionalişti pe stradă, care suprima ziarele naţionaliste, care băga la beciu pe redactorii lor şi ocupa cu jandarmii localurile de redacţie?

S'a uitat sinistrul personagiu care, cu incapacitatea lui, izbutise într'un singur an să dezorganizeze Statul cum nu-l dezorganizase în cincisprezece ani o cogeamite democraţie întreagă? S'a uitat salvatorul tuturor escrocilor prin legea conversiunii?

Ce reprezintă azi d. Argetoianu în mişcarea politică pentru a fi luat în consideraţie? Ce afinităţi are cu naţionalismul diformul mason 33, cu titlul de „suveran protector"?

El vrea, lucrează acum pe dedesubt, ca o cârtiţă (cu târtiţă...) ca să ajungă ministru de externe...

Ni se spune că d. Octavian Goga, citind unul din reportagiile în care Argetoianu figura ca viitor ministru... naţionalist, a exclamat cu indignare:

— Un cadavru politic!

Cine împinge acest cadavru pestilenţial în talazurile fluviului naţionalist?

Băieţi, trageţi-l cu cangea la mal să-l îngropăm more masonico, precum i se şade!

Note, polemici, înfierări

Criza relaţiilor româno-polone

De câtâva vreme se desbate în presa dela noi problema foarte importantă şi dificilă, deopotrivă, a amiciţiei româno-polone. Sânt destui români cari cred că pactul de prietenie cu polonezii nu trebue stricat. Noi suntem, fireşte, de părerea aceasta care e sănătoasă. Ceva mai mult, dorim de aici dela dreapta, unde ne aflăm, ca, pe deasupra tractatelor, o reţea spirituală să prindă în ochiurile ei cerul celor două ţări şi o frăţietate caldă, profundă, să adune cele două popoare în faţa istoriei, care câteodată le-a fost egal de vijelioasă şi egal de vitregă.

Alianţa româno-polonă este, într'adevăr, o necesitate reciprocă. Nu avem noi mai mult sau polonezii mai puţin de câştigat din ea. Platanele balanţei sânt egale.

Dar să o spunem acum neted: o alianţă uscată între socarţele mapelor diplomatice e floare de ierbar. Fiindcă, dacă noi ne mărginim să avem cu Varşovia sau dacă Varşovia vrea să aibe cu noi numai un act oficial scris, un pact al cărui articol unu solicită cele două părţi să-şi garanteze reciproc integritatea şi securitatea, aceasta nu e nimic. Garanţia aceasta, la urma urmei chiar mai consistentă juridiceşte, fiindcă ar fi generală, ne-o oferă şi unora şi altora, dacă ar fi suficient numai atât, o ficţiune, pactul Ligii Naţiunilor, al cărui articol zece este transcris în termeni identici în articolul întâiu al tractatului polono-român....

Este, însă, fuziunea sufletească a naţiunilor aceea care trebue să dea valoare înscrisurilor dintre cancelarii. Şi fuziunea aceasta în cazul României şi al Poloniei trece, e adevărat şi e trist, printr'o criză.

Este deficientă.

Nu bănuim ce imputări ne-ar putea face d. Beck nouă, dar noi ştim precis că trebue să reproşem Poloniei cochetăria ei cu Ungaria. In raporturile maghiaro-polone e, oricum, mai mult sau, dacă vreţi, mai puţin decât o corectitudine politică. Schimburile acestea de vizite atât de dese dintre conducătorii politici dela Varşovia şi de la Budapesta, e bine să ştie prietenii poloni, pe noi, pe naţionalişti, dar pe toţi românii, în chip egal, ne îngrijorează profund.

Recent, ministrul instrucţiunii publice dela Budapesta, d. Homan, a tratat cu guvernul Republicei Polone o „convenţie de intensificare a relaţiilor culturale" dintre cele două popoare şi a inaugurat în inima Varşoviei un institut maghiar.

Ni se pare că fuziunea spirituală care era necesară între noi şi amicii poloni se realizează mai de grabă pe altă linie, care ar trece dela Varşovia, pe deasupra Ardealului românesc, la Budapesta....

A, nu, d. ministru Beck e obligat să ne vorbească franc, să ne lămurească până unde înţelege Polonia aliată să împingă prietenia ei faţă de Ungaria duşmană milenară nouă şi revizionistă.

Altfel, e bine să se ştie şi asta, prietenia minoră polono-română îşi pierde tot senzul moral.

Trece Eftimiu: feriţi buzunarele!

Victor Eftimiu, arnăutul acesta masonic, asupra căruia am mai coborît peniţa şi în tr'altă pagină, este un client mai vechi al codului penal şi e, deopotrivă, un erou...

Incă de mic copil, de atunci adică, de când picioarele lui au început a se încovriga, Victor isbutise să se facă destul de bine cunoscut, să atragă spre el atenţia şi... chiar unele obiecte, nişte cărţi, dimprejur.

Iată ce ne spune în această privinţă un fost profesor al lui, G. Bogdan-Duică, profesorul universitar de mai târziu, a cărui scrisoare trimisă acum 19 ani ziarului „Viitorul", o reproducem textual:

Bucureşti, 27 Oct. 1916

Stimate d-le Hasnaş

In „Viitorul" deastăzi arăţi că poetul Victor Eftimiu este Român şi că, trăind, în timpul războiului pentru unitatea naţională, la Paris, insulta poporul românesc, numindu-l: bandit, haiduc, ucigaş.

Te rog deci să publici rectificările mele:

1) Victor Eftimiu nu este Român, ci grec. Aşa a declarat tatăl lui când, în anul 1900—901, l-a înscris în cl. I-a la liceul „Mihai Viteazul".

El locuia atunci în str. Sălcuţei nr. 62. Tatăl său, negustor, îl adusese din Goriţa, unde se născuse la 1888, Ianuarie 25.

2) In anul 1903—1904 tânărul grec a fost eliminat din şcoală, cum zice matricola: „Eliminat până la examen, pentru complicitate la furt de cărţi şi bătăi cu colegii (Conferinţa din 30 Sept. 1903).

Deci licheaua grecească dela 1903 atribue numai poporului român calităţile sale personale.

Salutare!

G. B.-Dulcă

Deci, când trece poetul unui cu o lavalieră cât fusta coanei Didina Cantacuzino, feriţi buzunarele!

D. Titulescu şi Caligula

Numirea ridicolului Jean Tehaş ca ministru plenipotenţiar al României la Madrid, a surprins pe toată lumea.

— Teribil e domnule Titulescu — se mira un gazetar diplomatic deunăzi — mare putere are, dacă a isbutit să facă dintr'un imbecil ca Jeantehaş un diplomat, numai pentrucă ăsta a fost şi el odată tachist... Asta este fără precedent....

— Ei, am replicat eu, cum fără precedent? Dar Caligula nu şi-a făcut calul consul? !...

Precursorii lui Isus

Uniunea naţională a Studenţilor Creştini Români, în unire cu centrele studenţeşti a adresat profesorilor dela toate universităţile din ţară un vibrant memoriu într'o cestiune foarte gingaşe.

E vorba de cererea făcută încă de acum 13 ani de către studenţii naţionalişti-creştini „de a se da ascultare unei vii dorinţi a sufletului lor" începându-se fiecare an academic cu binecuvântarea Bisericii.

Fireşte această cerere n'a fost ascultată. Ştim că ştiinţa românească are câţiva precursori ai lui Isus, cari pretind că ştiinţa lor e cu mult anterioară învăţăceilor de pe lacul Betsaidei.

Un Rădulescu-Motru de pildă, e în stare cu orice răgălală cerebrală să vă demonstreze într'un articol la *Adevărul*, dacă nu chiar într'o conferinţă ex catedra, că Mihalache e singurul om de ştiinţă căruia i se închină mai ales de când cu posibilităţile acestuia de venire la putere.

Dar Basilescu, Bălăceanu? Ar putea ei coborî din incinta cultului lor olimpic în pridvorul bisericei creştine?

La aceştia desigur face aluzie şi memoriul atunci când se exprimă măgulitor:

„Noi vă preţuim şi admirăm indiscutabila dv. prestanţă ştiinţifică. Câte nopţi şi zile chinuite, în biblioteci şi laboratoare, câte lipsuri materiale, câte decepţii şi speranţe, câte ascese lăuntrice, câte crize şi torturi de conştiinţă v'au fost răsplata unui vis de perfecţiune şi a dorinţei de a vă ajuta într'o zi, triumfători, părinţii şi neamul din care aţi ieşit!"

Asta e aşa ca şi cum ai vorbi de funie în casa spânzuratului...

ALEGERILE BRITANICE

Anglia este mobilizată astăzi în faţa urnelor ca să aleagă din 1345 candidaţi, 615 parlamentari.

O campanie electorală care nu a fost lipsită de teatralism demagogic şi de violenţe, chiar acolo în ţara libertăţilor clasice, se termină acum pentruca Marea Britanie să reintre în calmul constituţional.

Este un întreg mozaic de candidaţi care solicită votul cetăţeanului englez. Partidul conservator se prezintă în numele păcei. Laburiştii naţionali (Macdonald) pace vor şi ei. Liberalii naţionali, naţional-liberalii, socialiştii, independenţii, comuniştii, laburiştii independenţi, naţionaliştii irlandezi, naţionaliştii scoţieni, naţionaliştii galici, au depus de asemeni liste.

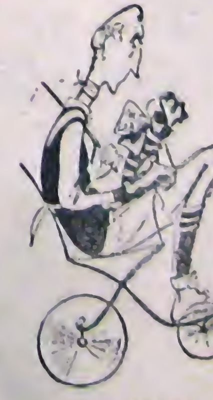

D. John Simon

In realitate nu sunt, însă, decât două tabere care se luptă: conservatorii şi laburiştii.

In această bătălie pentru voturi femeile joacă un rol considerabil. Din 30.000.000 electori sunt 16.000.000 femei; 66 dintre ele vor scaune în parlament....

Fără îndoială că vor birui conservatorii. Ei au aruncat în luptă valuri de manifeste şi au lansat pe unde de aer toate lozincele Genevei.

Se crede că aceştia vor obţine o majoritate de 400 mandate, contra unei opoziţii de 160 socialişti, restul distribuindu-se între celelalte partide mai mărunte.

Oricum, imperialismul britanic nu va fi după această ratificare populară mai puţin flămând. Şi nici mai moral nu va fi. Cert.

Sfarmă - Piatră

apare Joia cu colaborarea marilor talente ale scrisului românesc şi a inegalabilului Aurel Dragoş

Abonamente: 300 lei anual, 175 pe 6 luni

Redacţia şi Administraţia: Str. Agricultori 45. / Tel. 3.76.05

Sfarmă-Piatră

IDILA SIAMEZA FRANCO-ENGLEZA

— „Trebue să știi că după noile metode chirurgicale ne-am putea chiar uni !..“

„DUMNEZEU SALVEAZA PE REGELE REGILOR“

Noul imn englez.

Femeea cu bijuterii sau Franța masonică

ALEGERILE ENGLEZE

Manifestele conservatorilor: bust și din față, in picioare și dela spate...

(Daily Herald)

PROBLEMA EXPANSIUNEI JAPONEZE

Madame Butterfly : „Ori ce s'ar spune, rochia aceasta imi este prea mică !“

Păianjenul britanic. — Un document din anul 1900.

Stânga:

„Legiunile judaice se pregătesc să aplice sancțiuni Italiei.

Dreapta:

INTERPRETARI SOVIETICE IN ARTA. — Priviți, proletari, așa fac burghezii acum: arată tablouri de pe când erau grași și le mergea bine, ca să ne mintă pe noi că le priește și astăzi...